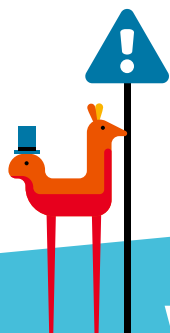

LESFICHE FIETSCONTROLE

www.verkeerschool.be

1. Informatie fietscontrole

Wanneer je school fietslessen organiseert of een uitstap plant met de fiets, is het van groot belang dat de leerlingen met een veilige fiets rijden. Een fiets moet altijd in orde zijn. Stimuleer daarom fietscontroles en fietsonderhoud bij leerkrachten, leerlingen en hun ouders. Het vraagt niet veel moeite om zelf regelmatig de fiets na te kijken en te onderhouden.

Om veilig en comfortabel te fietsen let je op:

- de fietsverlichting;
- de remmen;
- de fietsbel;
- de reflectoren;
- de kettingspanning;
- de bandenspanning;
- de zadel- en stuurhoogte.

De politie kan een goede partner zijn als het om fietscontrole gaat, maar ook verkeersouders kunnen de school ondersteunen. Spoor de leerlingen aan om met een fiets te rijden die helemaal in orde is.

Spreek met de (andere) klasleerkrachten en de directie af wanneer je de fietscontrole organiseert. Doe een oproep naar de ouders en leerlingen om die dag met de fiets naar school te komen.

Verkeersouders kunnen de leerlingen informeren en een fietscontrole begeleiden.

© David Legrève

Hoe pak je het aan?

Breng de leerlingen op de hoogte van de wettelijk verplichte uitrusting van de fiets. Weten de leerlingen welke onderdelen wettelijk verplicht zijn?

Sommige kinderen fietsen vanaf de derde graad alleen naar school, ze krijgen een grote verantwoordelijkheid om veilig deel te nemen aan het verkeer. Veiligheid begint met een fiets die helemaal in orde is.

In dit pakket vind je kant-en-klaar materiaal om de belangrijkste onderdelen van de fiets met de leerlingen te bespreken. Er zijn geen betere lessen dan praktijklessen, organiseer daarom ook een gezamenlijke fietscontrole waarbij de leerlingen zelf hun fiets controleren.

2. Organisatie fietscontrole

2.1 Wat zijn de verplichte onderdelen van een fiets?

Doelgroep: alle klassen van de tweede en derde graad van het lager onderwijs.

Materiaal, uit het pakket: A1 poster (groot), kaartjes met tekeningen van de verschillende fietsonderdelen en A2 posters (klein).

Materiaal, zelf te voorzien: magneten.

Tijd: een lesuur, 50 minuten per klas of groep.

2.1.1 Kennismaking (voor verkeersouders)

Stel jezelf voor als verkeersouder en mama, papa, oma van ... Vertel dat je in de klas bent om het met de leerlingen te hebben over de wettelijke verplichtingen van de fiets, maar dat je eerst met hen gaat kennismaken.

Dat kan met het volgende kennismakingsspel:

- Stel de klas op in een kring en neem de bal.
- Je gooit de bal naar een leerling en noemt terwijl je naam + een onderdeel van de fiets.
- De leerling met de bal gaat verder, gooit de bal naar een klasgenoot, noemt zijn naam + een onderdeel van de fiets.
- Alle leerlingen stellen zich voor, nadien gaat iedereen weer zitten.

© Annie De Brue

Geef de leerlingen het volgende mee:

Een fluohesje is niet verplicht, maar maakt je wel zichtbaarder in het verkeer, dus het is een aanrader. Je kiest ook beter voor lichte kledij. Als de dimlichten van een aankomende auto op je schijnen, ziet de bestuurder je pas op 10 m als je donkere kledij draagt. Met lichte kledij is dat al op 15 m afstand en met een fluohesje met reflecterende streken op 20 m.

- Wie is al eens gevallen met de fiets?
- Had je pijn? Waar?
- Welke soort kwetsuren komen het vaakst voor als je valt met de fiets?
- Hoe kan je dat voorkomen?
- Wie draagt een fietshelm? Is dat verplicht?

Laat de leerlingen op elke vraag ingaan. Geef ze zeker het volgende mee:

Een fietshelm dragen is niet verplicht, maar zorgt wel voor meer bescherming. Mensen die vallen en een hoofdkwetsuur oplopen, moeten vaak naar het ziekenhuis. Stel dat er 5 fietsers zonder helm naar het ziekenhuis moeten met een hoofdkwetsuur nadat ze gevallen zijn, dan zou er maar één een hoofdkwetsuur gehad hebben als ze allemaal een fietshelm droegen. Je hoofd is dus 4 keer beter beschermd met een helm.

2.1.2 Verplichte fietsonderdelen

Hang de A1 poster van de fiets op het bord en hou de kaartjes met de fietsonderdelen bij de hand.

Laat de kinderen naar de fiets kijken en stel dan de volgende vragen:

- Is deze fiets helemaal in orde?
- Wat ontbreekt er?
- Welke onderdelen zijn wettelijk verplicht aan een fiets?

Wanneer een leerling een juist antwoord geeft, neem dan het kaartje met dat fietsonderdeel en hang het (met een magneet) op bord, op de juiste plaats bij de fiets.

De verplichte onderdelen zijn:

- witte reflector vooraan;
- rode reflector achteraan;
- in elke pedaal twee gele/oranje reflectoren;
- twee zijdelingse reflectoren per wiel en/of een witte reflecterende streep op de zijkanten van de banden;
- twee goed werkende remmen (vooraan en achteraan);
- een bel.

's Nachts of als het zicht beperkt is tot 200 m, moet je fiets verlicht zijn met:

- een wit of geel licht vooraan;
- een rood licht achteraan.

Dat mag vaste of losse fietsverlichting zijn die mag knipperen of permanent mag branden.

Goed werkende fietsverlichting is dus enkel verplicht als de avond valt, in het donker én wanneer de zichtbaarheid beperkt is tot ongeveer 200 m.

Goed om te weten

Deze informatie hoef je niet noodzakelijk in de klas mee te delen, omdat ze misschien niet relevant of te ingewikkeld is voor kinderen. Maar we geven de uitzonderingen op de regel voor de volledigheid aan jou mee.

Overdag, bij goede zichtbaarheid moeten bepaalde* fietsen niet voorzien zijn van reflectoren, maar alleen van:

- twee doeltreffende remmen;
- een goed functionerende bel.

*

- Een fiets met een maximum diameter van 50 cm, banden niet inbegrepen (bv. kinderfiets).
- Een fiets met koersstuur en banden met een maximale doorsnede van 25 mm, zonder bagagedrager achteraan (een koersfiets).
- Een fiets met banden met een minimale doorsnede van 38 mm voor wielen met een diameter van 65 cm, of een doorsnede van 32 mm voor wielen met een diameter van 70 cm, met 2 versnellingsapparaten bediend vanaf het stuur en zonder bagagedrager (een terreinfiets, bv. mountainbike).

Er zijn ook nog twee uitzonderingen op de uitzondering:

- Fietsen met een **kleine wioldiameter** moeten maar **één doeltreffende rem** hebben.
- Koersfietsen en terreinfietsen met **één of twee spatborden** moeten **altijd** uitgerust zijn met een witte reflector vooraan en een rode reflector achteraan.

's Avonds of bij slechte zichtbaarheid moeten **ALLE** fietsen uitgerust zijn met alle reflectoren en met goed werkende fietsverlichting.

Leerlingen kunnen ook fietsonderdelen opsommen die niet verplicht zijn. Die antwoorden zijn niet 'fout'. Meestal zullen ze zaken noemen die bijdragen tot het rijcomfort of deel uitmaken van het mechanisme van de fiets.

Je laat verschillende leerlingen aan bod komen.

Mogelijke onderdelen die niet verplicht, maar wel juist zijn:

- banden(spanning);
- ketting(spanning);
- zadel en stuur (moeten op de juiste hoogte staan);
- spaken;
- velgen;
- pedalen;
- frame.

Laat de leerlingen antwoorden geven tot alle verplichte fietsonderdelen gevonden zijn en het overzicht op de poster volledig is (alle kaartjes hangen op de juiste plaats). Als de leerlingen niets meer vinden, toon je een van de kaartjes die nog niet aan bod kwamen. De leerlingen proberen de tekening dan te benoemen en jij hangt het kaartje op de poster. Overloop nog eens alle onderdelen als de poster compleet is. Herhaling is goed.

Hang een van de kleine posters (A2-formaat) op in de klas. Alle verplichte en bijkomende uitrusting van de fiets staat erop.

2.2 Aan de slag in de praktijk!

Materiaal: iedere leerling heeft een fiets, fietscontrolekaarten uit het pakket, schrijfgerief.

2.2.1 Gezamenlijke fietscontrole

De fietscontrole gebeurt in klasverband. Ga met de leerlingen naar de fietsenstalling, iedere leerling neemt zijn fiets. Zoek een goede plek, bij voorkeur op de speelplaats waar je de controle uitvoert. De helft van de leerlingen gaat naast elkaar en met hun achterwiel tegen een muur staan. De andere helft van de leerlingen zet zijn fiets even op een afgesproken plaats apart op de speelplaats. Geef aan elk van deze leerlingen een fietscontrolekaart (zie pakket) en zet ze elk bij een leerling met een fiets. Laat ze de naam van de leerling met de fiets noteren op de controlekaart.

Som de verplicht onderdelen van de fiets een voor een op.

- “Bel allemaal eens, kan ik iedereen horen?”
 - De leerlingen bellen.
- “Knijp de remmen dicht, bol je nog vooruit?”
 - Leerlingen knijpen hun remmen dicht.
- “Heb je een witte reflector voraan?”
 - De leerlingen kijken of er een witte reflector op hun fiets zit.
-

Wanneer een leerling niet in orde is met een bepaald onderdeel, steekt hij even de hand omhoog en komt hij een fietslengte vooruit. Zo heb je een beeld van de fietsen die niet in orde zijn en aan herstelling of nazicht toe zijn. De leerling met de fietscontrolekaart noteert het gebrek op de kaart.

Als alle onderdelen aan bod gekomen zijn, draai je de rollen om: controleurs gaan hun fiets halen, de andere leerlingen krijgen nu een fietscontrolekaart.

De fietscontrolekaarten zijn een uitstekend communicatiemiddel om de ouders te laten weten of de fiets van hun kind in orde is, of om hen op de hoogte te brengen van wat er eventueel hersteld moet worden.

TIP!

Als je een groep fietsers moet begeleiden op uitstap, plan dan voor vertrek een korte gezamenlijke fietscontrole in groepsverband. Je vraagt of alle remmen werken; de leerlingen controleren hun remmen en melden het aan jou als er een probleem is, enzovoort. Zorg voor een reparatiekit om de kleine problemen onmiddellijk te verhelpen.